

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA
PRVI ODJEL

PREDMET TRIFKOVIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 36653/09)

PRESUDA

STRASBOURG

6. studenog 2012.

Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenim u članku 44., stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Trifković protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću koje čine:

g. Anatoly Kovler, *predsjednik*,

gđa Nina Vajić,

g. Peer Lorenzen,

gđa Elisabeth Steiner,

g. Khanlar Hajiyeu,

gđa Mirjana Lazarova Trajkovska,

gđa Julia Laffranque, *suci*,

i g. Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 16. listopada 2012. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 36653/09) protiv Republike Hrvatske što ga je 12. lipnja 2009. godine hrvatski državljanin g. Milan Trifković ("podnositelj") podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija").

2. Podnositelja zastupa g. T. Vukičević, odvjetnik iz Splita. Hrvatsku vladu ("Vlada") zastupa njezina zastupnica gđa Š. Stažnik.

3. Dana 10. studenog 2010. godine Vlada je obaviještena o prigovorima koji se odnose na zakonitost i duljinu podnositeljeva pritvora i navodne nedostatke u postupku za pobijanje njegovog pritvora. Odlučeno je i da će se istovremeno odlučiti o dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva (članak 29. stavak 1.).

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelj je rođen 1976. godine i živi u Splitu.

A. Kazneni postupak protiv podnositelja

5. Dana 24. studenog 2006. godine istražni sudac Županijskog suda u Splitu odredio je provođenje istrage protiv podnositelja i dvadeset drugih pojedinaca u vezi sa sumnjom da su od 2003. do studenog 2006. godine organizirali distribuciju heroina u Dubrovniku i na otoku Korčuli.

6. Istražni je sudac tijekom istrage proveo dokaz saslušanjem brojnih svjedoka, naložio pretrage, oduzimanja i zamrzavanje imovine, te zatražio nalaze i mišljenja vještaka za psihijatriju, telekomunikacije i financije.

7. Policija je po nalogu istražnog suca od 24. studenog 2006. godine provela pregled podnositeljevog stana, a 5. veljače 2007. godine psihijatar je dostavio svoj nalaz i mišljenje o podnositelju. Utvrdio da je podnositelj razmjerno kratko konzumirao drogu te da nije razvio ovisnost.

8. Dana 15. svibnja, 15. lipnja, 8. kolovoza i 5. listopada 2007. godine istražni sudac je utvrdio kako nisu pribavljeni svi potrebni dokazi te je zahtijevao proširenje istrage od predsjednika Županijskog suda u Splitu. Predsjednik Županijskog suda u Splitu prihvatio je te zahtjeve te je svaki put istraga bila proširena.

9. Dana 15. studenog 2007. godine Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta Državnog odvjetništva (dalje: Državno odvjetništvo) podigao je optužnicu pred Županijskim sudom u Splitu protiv podnositelja i još šesnaest osoba zbog udruživanja radi prodaje heroina u Dubrovniku i na otoku Korčuli od 2003. do studenog 2006. godine.

10. Dana 7. prosinca 2007. godine podnositelj je uložio prigovor na optužnicu tvrdeći da optužnica ima brojne materijalne i postupovne nedostatke. Dana 7. veljače 2008. godine Županijski sud u Splitu vratio je optužnicu državnom odvjetništvu na ispravak.

11. Državno odvjetništvo dostavilo je izmijenjenu optužnicu protiv podnositelja i još šesnaest osoba Županijskom sudu u Splitu dana 22. veljače 2008. godine, ponovivši iste optužbe za udruživanje radi prodaje heroina. Dana 5. ožujka 2008. godine podnositelj je uložio prigovor na navedenu izmijenjenu optužnicu tvrdeći da optužnica ima brojne materijalne i postupovne nedostatke. Dana 14. ožujka 2008. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu odbilo je podnositeljev prigovor kao neosnovan.

12. Podnositelj je na ročištu 13. studenog 2008. godine izjavio da se ne osjeća krivim za ono za što ga se tereti.

13. Na ročištima održanim 17. i 18. prosinca 2008. godine raspravni sud izveo je dokaz saslušanjem dvojice svjedoka. Iduća ročišta zakazana za 11. i 12. veljače 2009. odgođena su na neodređeno vrijeme jer je jedan od okrivljenika slomio nogu i nije mogao pristupiti.

14. Ročište zakazano za 29. lipnja 2009. godine također je odgođeno jer je prvookrivljenik zatražio izuzeće članova raspravnog vijeća.

15. Iduća ročišta održana su 28. kolovoza, 8., 15., 16. i 28. rujna, 20., 21. i 22. listopada, 2., 3., 4., 17. i 18. studenog i 21. prosinca 2009. godine, te 27. i 29. siječnja, 15., 17., 18. i 19. veljače i 15., 29. i 30. ožujka 2010. godine.

16. Na ročištu 13. svibnja 2010. godine podnositelj je dao iskaz zanijekavši sve optužbe. Na ročištima održanim 14., 17., 21 i 24. svibnja

2010. godine ostali okrivljenici dali su svoj iskaz i stranke su održale završne riječi.

17. Dana 24. svibnja 2010. godine Županijski sud u Splitu proglasio je podnositelja krivim za djela za koja je optužen te je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od tri godine i šest mjeseci.

18. Dana 31. siječnja 2011. godine podnositelj je uložio žalbu Vrhovnom sudu Republike Hrvatske protiv prvostupanjske presude.

19. Žalbeni postupak još je u tijeku.

B. Odluke o podnositeljevom pritvoru

20. Dana 22. studenog 2006. godine podnositelj je uhićen pod sumnjom da je nabavljao i prodavao heroin.

21. Dana 23. studenog 2006. godine, istražni sudac Županijskog suda u Splitu saslušao je podnositelja te mu odredio daljnje 48-satno zadržavanje temeljem članka 98. stavka 2. Zakona o kaznenom postupku. Podnositelj se žalio na tu odluku tvrdeći, *inter alia*, da je stalno zaposlen u poduzeću K.-V. i da nije sudjelovao ni u kakvoj kriminalnoj aktivnosti. U prilog svojim tvrdnjama dostavio je svoj ugovor o radu s tvrtkom K.-V. Dana 24. studenog 2006. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu odbilo je njegovu žalbu.

22. Dana 24. studenog 2006. godine istražni sudac je odredio pritvor podnositelju temeljem članka 102. stavka 1.(3.) i (4.) Zakona o kaznenom postupku (bojazan da će ponoviti djelo i težina optužbi). Mjerodavni dio odluke glasi:

„Protiv osumnjičenika navedenih u izreci riješena pod II određen je pritvor iz pritvorske osnove iz čl. 102 st. 1. točaka 4. ZKP-a, s obzirom da se radi o kaznenom djelu za koje se pritvor može odrediti iz ove pritvorske osnove, o većoj količini opojne droge heroin, koju bi osumnjičenici prodavali većem broju osoba i kroz dulje vremensko razdoblje, a samim tim vjerojatno je da je došlo do većeg oštećenja zdravlja većeg broja ljudi, čime su ispunjeni uvjeti za osobito teške okolnosti počinjena predmetnog kaznenog djela...

Pritvor iz točke 3 čl. 102 st. 1 ZKP-a određen je nad osumnjičenicima Milanom Trifkovićem ... i ... iz razloga što su ranije bili pravomoćno osuđeni za istovrsna ili druga kaznena djela, djelom bez stalnih izvora prihoda, pa postoji opravdana bojazan da bi puštanjem na slobodu ponovili istovrsno ili drugo kazneno djelo.“

23. Podnositelj je uložio žalbu 6. prosinca 2006. godine tvrdeći da se iz optužbi protiv njega može zaključiti da je imao samo neznatnu ulogu u navodnoj organizaciji prodaje heroina. Glede bojazni da će ponoviti djelo, tvrdio je da nije točno da nema stalni prihod, jer je zaposlen u poduzeću K.-V. S tim u vezi pozvao se na svoj ugovor o radu te je dostavio i dodatne dokumente kao dokaz da ima prihode. Podnositelj je zatražio i da pritvor bude zamijenjen nekom drugom preventivnom mjerom koju sud bude smatrao odgovarajućom.

24. Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu odbilo je žalbu dana 8. prosinca 2006. godine. Mjerodavni dio odluke glasi:

„Naime, s obzirom na vrstu i težinu kaznenog djela koje im se stavlja na teret, vijeće ocjenjuje da postoje posebno teške okolnosti djela koje opravdavaju određivanje pritvora temeljem pritvorskog osnova iz čl. 102. st. 1. toč. 4. ZKP-a, a s obzirom na činjenicu da su... Milan Trifković i ... već bili osuđivani zbog počinjenja istovrsnih ili nekih drugih kaznenih djela u odnosu na njih i temeljem pritvorskog osnova iz čl. 102. st. 1. toč. 3. ZKP-a.“

25. Dana 20. prosinca 2006. godine istražni je sudac produljio podnositeljev pritvor temeljem članka 102., stavka 1. (3.) i (4.) Zakona o kaznenom postupku (bojazan da će ponoviti djelo i težina optužbi), ponovivši argumente iz svoje odluke od 24. studenog 2006. godine.

26. Podnositelj se žalio 29. prosinca 2006. godine ističući da je prema onome za što ga se tereti imao samo neznatnu ulogu u navodnoj organizaciji opskrbe heroinom. Također je tvrdio da ništa ne navodi na zaključak da bi mogao ponoviti djelo, budući da nije ovisnik o drogi i da se njegova prethodna osuda za posjedovanje male količine droge ne može ni na koji način povezati s onim za što ga se tereti u ovom predmetu. Ponovno je zatražio da pritvor bude zamijenjen nekom drugom preventivnom mjerom koju sud bude smatrao odgovarajućom.

27. Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu odbilo je žalbu dana 17. siječnja 2007. godine. Ponovili su svoje prethodne tvrdnje. Glede bojazni da će ponoviti djelo dodali su:

“... Kako su uz to okrivljenici ... konzumenti opojnih droga bez stalnih i redovnih prihoda, to im je osnovano istražni sudac produljio pritvor i temeljem pritvorskog osnova iz čl. 102. st. 1. toč. 3. ZKP-a.”

28. Dana 19. siječnja 2007. godine istražni sudac je produljio podnositeljev pritvor temeljem članka 102. stavka 1. (3.) i (4.) Zakona o kaznenom postupku, ponovivši tvrdnje iz svojih prethodnih odluka.

29. Podnositelj se žalio 23. siječnja 2007. godine ponovno navodeći da je imao samo neznatnu ulogu u organizaciji opskrbe heroinom i tvrdeći da, budući da je zaposlen, nalaz kako nema trajni prihod nije točan. Podnositelj je ponovno zatražio da mu pritvor bude zamijenjen nekom drugom preventivnom mjerom.

30. Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu odbilo je žalbu 8. veljače 2007. godine ponovivši svoje prethodne tvrdnje.

31. Dana 20. veljače i 20. ožujka 2007. godine istražni je sudac produljio podnositeljev pritvor temeljem članka 102. stavka 1. (3.) i (4.) Zakona o kaznenom postupku, upotrijebivši istu formulu kao i prije.

32. Podnositelj je uložio žalbu 21. ožujka 2007. godine u kojoj je tvrdio, pozivajući se na sudsku praksu Suda, da istražni sudac nije dao dovoljno razloga za produljenje njegovog pritvora te da nije razmotrio mogućnost primjene neke druge preventivne mjere.

33. Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu odbilo je žalbu 4. travnja 2007. godine ponovivši da težina optužbi i činjenica da je podnositelj već bio osuđen za slična djela i da je narkoman, opravdava njegov pritvor temeljem članka 102., stavka 1. točke (3.) i (4.) Zakona o kaznenom postupku.

34. Dana 20. travnja 2007. godine istražni je sudac produljio podnositeljev pritvor temeljem članka 102., stavka 1. (3.) i (4.) Zakona o kaznenom postupku, upotrijebivši istu formulu kao i u svojim prethodnim odlukama.

35. Podnositelj se žalio 23. travnja 2007. godine tvrdeći, *inter alia*, da je istražni sudac ustrajao u tvrdnji da on nema nikakav stalni prihod, što nije točno jer je zaposlen, te da je u tom pogledu dostavio dostatne dokaze. Također je zatražio da se pritvor zamijeni nekom drugom preventivnom mjerom. Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu odbilo je žalbu dana 4. svibnja 2007. godine, potvrdivši obrazloženje istražnog suca.

36. Dana 18. svibnja 2007. godine istražni je sudac produljio podnositeljev pritvor temeljem članka 102., stavka 1. (3.) i (4.) Zakona o kaznenom postupku, upotrijebivši istu formulaciju kao i u svojim prethodnim odlukama.

37. Podnositelj se žalio 21. svibnja 2007. godine, ponavljajući tvrdnje da nije bilo osnove za nastavak njegovog pritvora. Ponovno je zatražio da mu pritvor bude zamijenjen nekom drugom preventivnom mjerom. Dana 30. svibnja 2007. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu odbilo je podnositeljevu žalbu, ponovivši svoje prethodne tvrdnje.

38. Dana 20. lipnja 2007. godine istražni je sudac produljio podnositeljev pritvor ponovno temeljem članka 102., stavka 1. (3.) i (4.) Zakona o kaznenom postupku upotrijebivši iste rečenice kao i u svojim prethodnim odlukama.

39. Podnositelj je uložio žalbu 21. lipnja 2007. godine protiv naprijed navedene odluke, ponavljajući svoje prethodne tvrdnje i zahtijevajući da se njegov pritvor zamijeni nekom drugom preventivnom mjerom: dana 27. lipnja 2007. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu odbilo je njegovu žalbu, s istim obrazloženjem kao i prije.

40. Dana 19. srpnja 2007. godine istražni je sudac produljio podnositeljev pritvor temeljem članka 102., stavka 1. (3.) i (4.) Zakona o kaznenom postupku, upotrijebivši istu formulaciju kao i u svojim prethodnim odlukama.

41. Podnositelj je uložio žalbu 25. srpnja 2007. godine, ponavljajući svoje prethodne tvrdnje i zahtijevajući da se njegov pritvor zamijeni nekom drugom preventivnom mjerom, ali dana 31. srpnja 2007. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu odbilo je njegovu žalbu, upotrijebivši iste rečenice kao i u svojim prethodnim odlukama.

42. Dana 20. kolovoza 2007. godine istražni je sudac produljio podnositeljev pritvor temeljem članka 102. stavka 1. (3.) i (4.) Zakona o kaznenom postupku, ponovno upotrijebivši isto obrazloženje.

43. Podnositelj je uložio žalbu 21. kolovoza 2007. i 28. kolovoza 2007. godine, a izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu odbilo ju je, upotrijebivši istu formulaciju kao i u svojim prethodnim odlukama.

44. Dana 20. rujna 2007. istražni je sudac produljio podnositeljev pritvor temeljem članka 102., stavka 1. (3.) i (4.) Zakona o kaznenom postupku upotrijebivši iste rečenice kao i u svojim prethodnim odlukama.

45. Podnositelj je uložio žalbu 25. rujna 2007. godine. Ponovno je istaknuo da se određivanjem neke druge preventivne mjere može postići isti učinak kao i produljenjem njegovog pritvora. Dana 3. listopada 2007. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu odbilo je žalbu, upotrijebivši istu formulaciju kao i u svojim prethodnim odlukama.

46. Dana 19. listopada 2007. godine istražni je sudac produljio podnositeljev pritvor temeljem članka 102., stavka 1. (3.) i (4.) Zakona o kaznenom postupku, ponovivši svoje prethodno obrazloženje.

47. Dana 23. listopada 2007. godine podnositelj je uložio žalbu, ponovivši svoje prethodne tvrdnje, ali ju je izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu odbilo 26. listopada 2007. godine.

48. Dana 16. studenog 2007. godine, nakon što je podnositelj optužen pred Županijskim sudom u Splitu izvanraspravno je vijeće toga suda produljilo podnositeljev pritvor ponovno temeljem članka 102. stavka 1. (3.) i (4.) Zakona o kaznenom postupku (zbog bojazni da će ponoviti djelo i težine optužbi). Mjerodavni dio odluke glasi:

„Pregledom izvataka iz kaznene evidencije.....utvrđeno je da su okrivljenici.... Milan Trifković..... do sada osuđivani zbog istovrsnog kaznenog djela koje je predmet ovog postupka....

Nadalje, prema nalazu sudskog vještaka neuropsihijatraokrivljenici... Milan Trifković [su] konzumenti opojnih droga

S obzirom na...činjenicu da su okrivljeniciMilan Trifković, ... konzumenti opojnih droga, navedene okolnosti ukazuju na postojanje bojazni od ponavljanja djela.

Nadalje, s obzirom da se okrivljenicima stavlja na teret da su se udružili radi preprodaje opojne droge na otoku Korčuli, da su se time bavili kontinuirano i u dužem vremenskom razdoblju, a sa J.C. kao osobom koja je bio glavni organizator svih aktivnosti vezano za inkriminiranu djelatnost, te posebno uzimajući u obzir težinu i društvenu opasnost, kao i raširenost ovog kaznenog djela, vijeće ocjenjuje da u konkretnom slučaju postoje posebno teške okolnosti djela koje izlaze izvan okvira uobičajenih za ovakvu vrstu kaznenih djela.“

49. Dana 28. studenog 2007. godine podnositelj je Vrhovnom sudu Republike Hrvatske uložio žalbu protiv te odluke. Glede svoje prethodne osude, tvrdio je da je bio osuđen samo za nezakonito posjedovanje droge za osobnu upotrebu, što se ni na koji način nije moglo povezati s onim za što ga se tereti u ovom predmetu. Štoviše, iz nalaza i mišljenja psihijatra

vidljivo je da nije ovisnik o drogi i da nema bojazni da bi ponovio djelo. Također je istaknuo da je stalno zaposlen i da ima redoviti izvor prihoda. Glede težine optužbe, podnositelj je tvrdio da se iz onoga što mu se stavlja na teret može zaključiti da je imao samo neznatnu ulogu u navodnoj organizaciji opskrbe heroinom. Podnositelj je zatražio i da pritvor bude zamijenjen nekom drugom preventivnom mjerom koju sud bude smatrao odgovarajućom.

50. Dana 7. prosinca 2007. godine Vrhovni je sud odbio podnositeljevu žalbu, prihvativši obrazloženje Županijskog suda u Splitu. Nije se uopće osvrnuo na podnositeljev zahtjev da mu pritvor bude zamijenjen nekom drugom preventivnom mjerom.

51. Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu ponovno je produljilo podnositeljev pritvor 7. veljače 2008. godine temeljem članka 102. stavka 1. (3.) i (4.) Zakona o kaznenom postupku, ponavljajući svoje prethodne tvrdnje.

52. Podnositelj je uložio žalbu 12. veljače 2008. godine protiv naprijed navedene odluke, ponovivši svoje prethodne tvrdnje i zatraživši da mu pritvor bude zamijenjen nekom drugom preventivnom mjerom. Vrhovni sud odbio je podnositeljevu žalbu 29. veljače 2008. na sljedeći način:

“Prema činjeničnom opisu optužnice inkriminirana djelatnost okrivljenika se odvijala u vremenu od početka 2003. godine do sredine studenog 2006. godine time da je J.C. na širem području Dubrovnika i Korčule, ustrojio zločinačku organizaciju u kojoj između ostalih suoptuženika, uključio.... Milana Trifkovića..... a sve sa ciljem, kupovine i prodaje opojne droge heroin.

Budući se kriminalna aktivnost svih okrivljenika odvijala u duljem vremenskom periodu od početka 2003., pa do sredine 2006. godine, na širem području grada Dubrovnika i Korčule, te kako su svi okrivljenici ispoljili veći stupanj kriminalne volje organiziranim kontinuiranim djelovanjem u čemu se očituje izuzetan stupanj upornosti i kriminalne volje, što zajedno sa činjenicom da su okrivljenici.... Milan Trifkoviću više navrata osuđivani između ostalog i zbog istih ili istovrsnih kaznenih djela, te... kako su okrivljeniciMilan Trifković povremeni konzumenti opojnih droga... upućuje na ... bojazan da bi... ponovili isto ili slično kazneno djelo...

Nadalje, kako je navedeno predmet inkriminirane djelatnosti je bila nabava i prodaja opojne droge heroin u većim količinama, a kako se prepakiravanjem te droge može dobiti veliki broj doza za jednokratnu uporabu prodajom kojih bi se na ilegalnom tržištu narkoticima moglo ugroziti zdravlje većeg broja ljudi, pretežno mlađe životne dobi, sve navedeno.... predstavlja posebno teške okolnosti djela...

Mjerama opreza propisanim u čl. 90. ZKP u odnosu na opt. Milana Trifkovića ne bi se mogla ostvariti ona ista svrha koja je postignuta mjerom pritvora produljenog protiv ovog okrivljenika iz osnova u čl. 102. st.1. toč. 3. i 4. ZKP.“

53. Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu produljilo je podnositeljev pritvor 29. travnja 2008. godine temeljem članka 102., stavka 1. (3.) i (4.) Zakona o kaznenom postupku, iz istog razloga kao i prije.

54. Podnositelj je uložio žalbu dana 6. svibnja 2008. godine, ponovivši svoje prethodne tvrdnje, no Vrhovni sud odbio ju je dana 30. svibnja 2008. godine.

55. Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu produljilo je podnositeljev pritvor 24. srpnja 2008. temeljem članka 102., stavka 1. (3) i (4.) Zakona o kaznenom postupku, ponavljajući iste razloge kao u svojim prethodnim odlukama.

56. Podnositelj je 29. srpnja 2008. uložio žalbu protiv navedene odluke. Tvrdio je da je iz dokaza u spisu očito da nije pripadnik navodne zločinačke organizacije. Glede bojazni od ponavljanja djela istaknuo je da se njegova prethodna osuda odnosi na male količine droge, samo za njegovu osobnu upotrebu, te da nije ovisnik o drogi. Također je ustvrdio da je zaposlen i da ima redoviti izvor prihoda. Dana 10. rujna 2008. godine Vrhovni sud odbio je žalbu, ponovivši istu tvrdnju kao i u svojim prethodnim odlukama.

57. Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu produljilo je podnositeljev pritvor 10. studenog 2008. godine temeljem članka 102. stavka 1. (3) i (4.) Zakona o kaznenom postupku. Mjerodavni dio odluke glasi:

„Naime, pregledom izvotka iz kaznene evidencije... utvrđeno je da su okrivljenici..... Milan Trifković.... do sada bili osuđivani zbog istovrsnog kaznenog djela koje je predmet i ovog postupka...

Nadalje, prema nalazu .. neuropsihijatra.... okrivljenici Milan Trifković...su konzumenti opojnih droga..

Uz to, okrivljenicima se stavlja na teret da su se udružili radi preprodaje opojne droge na otoku Korčula, da su se time bavili kontinuirano u dužem vremenskom razdoblju, sa J.C. kao osobom koja je bila glavni organizator svih grupe, te svih aktivnosti vezano za inkriminiranu djelatnost.

Gore navedene okolnosti, uz činjenicu da im se stavlja na teret da su bili članovi grupe koja se kontinuirano i duže vrijeme bavila preprodajom opojne droge, i to opojne droge heroin koja je jedna od najtežih opojnih droga, čime su ugrozili zdravlje većeg broja ljudi, opravdavaju produljenje pritvora u odnosu na okr...[] Milana Trifkovića..... temeljem..... čl. 102. st. 1. t. 3. i 4. ZKP, budući da navedene okolnosti opravdavaju bojazan od ponavljanja djela, odnosno ukazuju da u konkretnom slučaju postoje posebno teške okolnosti djela.“

58. Dana 13. studenog 2008. podnositelj je uložio žalbu u kojoj je tvrdio da ga se prema do tada prikupljenim dokazima ne može povezati s kaznenim djelima o kojima je riječ, osim iskaza koji je dala svjedokinja Ž.T. Međutim, tvrdio je da je njezin iskaz nepouzdan, jer predstavlja dokaz koji je i kontradiktoran i "rekla-kazala", te je u suprotnosti s iskazima koji su dali ostali svjedoci. Iz transkripata njegovih telefonskih razgovora koji su bili snimani ne vidi se da bi on s bilo kime razgovarao o pojedinostima nezakonite trgovine drogom. Nadalje, kod njega nisu nađeni nikakvi materijalni dokazi koji bi ga mogli povezati s nezakonitom trgovinom drogom. Glede bojazni da će ponoviti djelo, podnositelj tvrdi kako čak i da je bio ovisnik o drogi prije nego je bio pritvoren, tijekom razdoblja koje je

bio u pritvoru sigurno bi prestao biti ovisnik jer za to vrijeme nije mogao uzimati droge. Glede tvrdnje da je već bio osuđen za istu vrstu djela, tvrdio je da se njegova prethodna osuda odnosila na posjedovanja male količine droge za osobnu upotrebu i da je bio stalno zaposlen. S obzirom na takvu pozadinu, tvrdio je da nije bilo potrebno da on ostane u pritvoru i zatražio je da mu se pritvor zamijeni nekom drugom preventivnom mjerom.

59. Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu ponovno je produljilo podnositeljev pritvor temeljem članka 102., stavka 1. (3) i (4.) Zakona o kaznenom postupku 13. siječnja 2009. godine, uz isto obrazloženje koje je već prije dalo. Dana 19. siječnja 2009. godine podnositelj je uložio žalbu protiv te odluke, ponavljajući svoje prethodne tvrdnje.

60. Dana 13. veljače 2009. Vrhovni sud odbio je žalbu podnositelja protiv odluke od 10. studenog 2008. godine. Mjerodavni dio odluke glasi:

„One okolnosti koje upućuju na postojanje iteracijske opasnosti.... da je navedenim optuženicima stavljeno na teret da je optuženi J. C. od početka 2003. do sredine studenog 2006. na širem području Dubrovnika i Korčule ustrojio zločinačku organizaciju u koju je uključio i međusobno povezao ukupno 16 osoba, među kojima se nalazi i optuženi.... Milan Trifković i ... a sve s nakanom kupovine, spremanja, prevoženja i prodaje opojne droge heroin, radi pribavljanja velike materijalne koristi. U okviru organizacije optuženi J.C. navedenu je opojnu drogu nabavljao iz Srbije, Bosne i Hercegovine te Crne Gore.... za potrebe narkomanskih ovisnika na otoku Korčuli najmanje 32 grama opojne droge heroin dnevno.

Osim toga, prema podacima u spisu optuženi ...Milan Trifković i .. već su ranije više puta osuđivani zbog istovrsnih kaznenih djela zlouporabe opojnih droge...Navedeno ukazuje da njihov raniji život nije bio usklađen sa zakonima te da ih dosadašnja osuđivanost nije poučila o pogibeljnosti činjenja kaznenih djela. Nadalje, iz stanja spisa proizlazi i da su optuženi Milan Trifković i... konzumenti opojne droge...

Stoga, dugotrajnost bavljenja ovakvom kriminalnom djelatnošću ... što sve ukazuje na upornost u njihovom kriminalnom ponašanju, organiziranost u inkriminiranom djelovanju te visok stupanj kriminalne volje, činjenica da su konzumenti opojne droge, ... kao i ranija osuđivanost... po ocijeni Vrhovnog suda Republike Hrvatske, ... predstavljaju one osobite okolnosti koje opravdavaju bojazan da bi optuženi ... Milan Trifković i ... boravkom na slobodi nastavili s činjenjem novih, istovrsnih ili sličnih kaznenih djela.

Opravdano je i zakonito produljen pritvor protiv navedenih optuženika i na temelju osnove iz članka 102. stavak 1. točka 4. ZKP-a, imajući na umu da je prema činjeničnom opisu djela predmet inkriminacije znatna količina opojne droge heroin. Naime, ova količina opojne droge, od koje se količine može pripremiti velik broj pojedinačnih doza i na taj način ugroziti zdravlje velikog broja ljudi, poglavito mladeži, uz međunarodni karakter, uvelike nadmašuje uobičajene okolnosti pod kojima se čine ovakva djela.

Žalbeni navodi svih optuženika koji upiru na nepostojanje dokaza za počinjenje kaznenih djela koje im se stavljaju na teret... ne dovode u sumnju osnovanost pobijane odluke. Naime, prilikom odlučivanja o žalbi na odluku o pritvoru, sud drugog stupnja nema ovlaštenja za preispitivanje činjeničnog stanja u predmetnom postupku te kaznene odgovornosti optuženika, već je kao pretpostavka za pritvor

dovoljan relevantan stupanj osnovane sumnje koji proizlazi iz pravomoćne optužnice i podataka u spisu. Niti načelo razmjernosti dosadašnjim boravkom u pritvoru ...optuženog Milana Trifkovića u trajanju nepunih dvije godine i tri mjeseca nije ugroženo.... Naime, pri ocijeni ovog načela, osim vremena provedenog u pritvoru, valja imati na umu i razmjer između konkretne težine kaznenih djela za koje se optuženici tereti, kazne koja se može očekivati te potrebe određivanja i trajanja pritvora.

Neosnovani su i navodi u žalbi optuženih... Milana Trifkovića da nisu ovisnici... Naime, ovisnost o opojnim drogama, odnosno činjenica da su neki od optuženika samo konzumenti, nisu jedini odlučujući poticaj ka činjenju ovakvih kaznenih djela zbog čega ne dovode u pitanje značaj svih ostalih navedenih okolnosti koje upućuju na interacijsku opasnost...“

61. Istoga je dana Vrhovni sud odbio podnositeljevu žalbu protiv odluke Županijskog suda u Splitu kojom mu je produljen pritvor od 13. siječnja 2009. godine, upotrijebivši iste argumente.

62. Dana 5. ožujka 2009. godine podnositelj je podnio dvije ustavne tužbe Ustavnom sudu Republike Hrvatske protiv odluke Vrhovnog suda od 13. veljače 2009. godine kojom je odbijena je njegova žalba protiv odluke Županijskog suda u Splitu od 10. studenog 2008. godine, i protiv odluke Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 13. veljače 2009. godine, kojom je odbijena njegova žalba protiv odluke Županijskog suda u Splitu od 13. siječnja 2009. godine.

63. Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu ponovno je produljilo podnositeljev pritvor 9. travnja 2009. godine temeljem članka 102., stavka 1. (3) i (4.) Zakona o kaznenom postupku, uz isto obrazloženje kao u svojim prethodnim odlukama.

64. Podnositelj je 16. travnja 2009. uložio žalbu protiv navedene odluke. Tvrdio je da mu je pritvor opetovano produljivan nekoliko godina, uvijek uz isto obrazloženje o težini optužbi, bez bilo kakve ocjene njegovog pojedinačnog položaja u navodnoj zločinačkoj organizaciji. Također je istaknuo da je njegova prethodna osuda bila neznatna i da je zaposlen te da ima redoviti izvor prihoda. Nadalje je tvrdio da se suđenje odgađalo u nedogled i da je postojala stvarna bojazan da njegov pritvor postane kazna. Naposljetku je istaknuo, pozivajući se na sudsku praksu Suda, da razlozi koji su opravdavali njegov pritvor više nisu bili mjerodavni i dostatni te da domaći sudovi nikada nisu razmotrili mogućnost primjene neke druge preventivne mjere.

65. Dana 29. travnja 2009. godine Ustavni sud utvrdio je da je podnositeljeva ustavna tužba protiv odluke Vrhovnog suda kojom je odbijena njegova žalba protiv odluke Županijskog suda u Splitu od 10. studenog 2008. godine nedopuštena zbog toga što pobijane odluke više nisu bile na snazi, budući da je Županijski sud u Splitu u međuvremenu donio novu odluku o njegovom pritvoru dana 13. siječnja 2009. godine.

66. Dana 6. svibnja 2009. Vrhovni sud odbio je podnositeljevu žalbu protiv odluke od 9. travnja 2009. godine kojom mu je produljen pritvor,

ponovivši svoje prethodne tvrdnje. Također je utvrdio da se svrha pritvora ne može ostvariti nekom drugom preventivnom mjerom.

67. Dana 27. svibnja 2009. godine Ustavni sud utvrdio je kako je podnositeljeva ustavna tužba protiv odluke Vrhovnog suda kojom je odbijena njegova žalba protiv odluke Županijskog suda u Splitu od 13. siječnja 2009. godine nedopuštena zbog toga što pobijane odluke više nisu bile na snazi, jer je Županijski sud u Splitu u međuvremenu donio novu odluku o njegovom pritvoru dana 9. travnja 2009. godine.

68. Dana 6. srpnja 2009. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu ponovno je produljilo podnositeljev pritvor na temelju članka 102., stavka 1. (3) i (4.) Zakona o kaznenom postupku, upotrijebivši istu formulaciju kao i u svojim prethodnim odlukama.

69. Podnositelj je uložio žalbu protiv naprijed navedene odluke dana 9. srpnja 2009. godine ističući kako nije ovisnik o drogi, kako je zaposlen i da stoga ima redoviti izvor prihoda. Također je zahtijevao da mu pritvor bude zamijenjen nekom drugom preventivnom mjerom. Dana 4. kolovoza 2009. godine Vrhovni sud odbio je žalbu ponovivši svoje prethodne tvrdnje. Dodao je kako činjenica da je podnositelj bio pritvoren i da stoga nije ni imao priliku pribaviti drogu nije imala odlučujuću ulogu u zaključku da bi mogao ponoviti djelo. Glede njegovih tvrdnji da je bio zaposlen i da je imao redovit izvor prihoda, Vrhovni sud presudio je da ni to nije imalo nikakav značajan utjecaj, budući da je prihod stečen kaznenim djelom o kojemu je riječ bio značajno veći nego njegov osobni prihod.

70. Dana 1. listopada 2009. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu ponovno je produljilo podnositeljev pritvor temeljem članka 102., stavka 1. (3) i (4.) Zakona o kaznenom postupku, upotrijebivši istu formulaciju kao i u svojim prethodnim odlukama.

71. Podnositelj je uložio žalbu dana 5. listopada 2009. godine u kojoj je tvrdio da je njegovim trajnim pritvorom bilo povrijeđeno načelo razmjernosti, no Vrhovni sud odbio ju je 14. listopada 2009. godine, ponovivši svoje prethodne tvrdnje. Glede razmjernosti pritvora, Vrhovni sud presudio je da ovo načelo nije bilo povrijeđeno, budući da su se optužbe ticale najtežih djela, za koje je bilo moguće produljenje pritvora dodatnih šest mjeseci temeljem članka 28. stavka 3. Zakona o uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (dalje: "ZUSKOK").

72. Dana 20. studenog 2009. Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu produljilo je podnositeljev pritvor za daljnjih šest mjeseci. Mjerodavni dio odluke glasi:

“... s obzirom na maksimalne rokove trajanja pritvora iz čl. 109. ZKP-a, a koji su istjecali, izvanraspravno vijeće je po službenoj dužnosti odlučivalo da li postoje razlozi za daljnje produljenje pritvora ili su se stekli uvjeti da se okrivljenike pusti iz pritvora.

U konkretnom slučaju s obzirom na zapriječenu kaznu za djelo koje je predmet postupka maksimalni rok trajanja pritvora u skladu sa čl. 109. st.1. toč. 5. ZKP-a je 3

godine, i po tim rokovima pritvor.... bi istekao... okr. Milanu Trifkoviću...22. studenog 2009. godine.

No, čl. 28. st. 2. Zakonu o USKOK-u propisuje da sveukupni rok trajanja pritvora u prethodnom postupku, ako je istraga produljena, može iznositi 12 mjeseci, a u st. 3. istog članka je propisano da se sveukupni rok trajanja pritvora iz čl. 109. ZKP-a produljuje za 6 mjeseci, ako je pritvor u istrazi bio produljen prema odredbi st. 2. navedenog članka [članak 28. ZUSKOK].

Kako je u konkretnom slučaju istraga bila produljena tako da je trajala više od maksimalnog roka od 6 mjeseci, to su ispunjeni uvjeti iz čl. 28. st. 3. Zakona o USKOK-u za produljenje maksimalnog roka trajanja pritvora za daljnjih 6 mjeseci.

Stoga je, a budući da se okolnosti zbog kojih je pritvor do sada bio produljivan temeljem pritvorskih osnova iz čl. 102. st. 1. toč. 3. i 4. ZKP-a nisu izmijenile, pritvor okr. Milanu Trifkoviću i trebalo produljiti za daljnjih 6 mjeseci....“

73. Podnositelj je 24. studenog 2009. uložio žalbu Vrhovnom sudu protiv navedene odluke. Tvrdio je da dokazi izneseni tijekom suđenja nisu govorili u prilog tvrdnji da je on važan pripadnik kriminalne skupine te da kod njega nikad nije bila nađena niti mu oduzeta ikakva droga, predmeti koji se obično upotrebljavaju za prodaju droge ili imovinska korist stečena kaznenim djelom. Podnositelj je nadalje tvrdio da je Županijski sud u Splitu tri godine upotrebljavao istu stereotipnu formulu kad mu je produljivao pritvor, te da nije bilo osnove za produljenje njegovog pritvora. Također je tvrdio kako je postupak trajao nerazumno dugo, te da je tijekom tog razdoblja bio pritvoren u nečovječnim i ponižavajućim uvjetima. Naposljetku je istaknuo, pozivajući se na sudsku praksu Suda, da nikada nije bila razmotrena mogućnost zamjene njegovog pritvora nekom drugom preventivom mjerom. Dana 27. studenog 2009. godine dostavio je Vrhovnom sudu izjavu poduzeća K.-V. kojom se potvrđuje da je stalno zaposlen u tom poduzeću, ponovno zahtijevajući da bude pušten na slobodu.

74. Vrhovni sud odbio je podnositeljevu žalbu 11. prosinca 2009. godine. Svoju ocjenu ograničio je samo na pitanje bi li daljnje produljenje premašilo najdulji zakonski rok. Glede ostalih tvrdnji koje je iznio podnositelj, Vrhovni sud je zabilježio:

“Vezano za žalbene navode sve trojice optuženika kojima se prigovara uvjetima u pritvoru, osporavaju pritvorske osnove kao i smisao primjene pritvorske mjere zbog duljine trajanja pritvora, valja navesti da ti navodi s uspjehom ne dovode u pitanje osnovanost pobijanog rješenja. Naime, pobijanom odlukom ne razmatra se utemeljenost osnova po kojima se optuženici nalaze u pritvoru već se njome samo utvrđuje postojanje zakonskih pretpostavki za produljenje ukupnog roka trajanja pritvora iz čl. 109. Zakona o kaznenom postupku, u odnosu na čiju pravilnost i osnovanost izloženi žalbeni navodi nisu od utjecaja.“

75. Točno neutvrđenog dana 2010. godine podnositelj je podnio ustavnu tužbu protiv te odluke Vrhovnog suda, ponavljajući iste tvrdnje kao i u žalbi.

76. Dana 12. veljače 2010. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu ponovno je produljilo podnositeljev pritvor temeljem članka

102., stavka 1. (3) i (4.) Zakona o kaznenom postupku, ponavljajući tvrdnje iz svojih prethodnih odluka glede bojazni od ponovnog počinjenja djela i težine optužbi.

77. Podnositelj je uložio žalbu 18. veljače 2010. godine protiv naprijed navedene odluke, ponovivši svoje prethodne tvrdnje i zatraživši da mu pritvor bude zamijenjen nekom drugom preventivnom mjerom, u slučaju da bude potrebna.

78. Dana 25. veljače 2010. godine Ustavni sud odbio je podnositeljevu ustavnu tužbu protiv odluke Vrhovnog suda od 11. prosinca 2009. godine. Mjerodavni dio odluke Ustavnog suda glasi kako slijedi:

“Iz navoda i razloga ustavne tužbe, a koji su istovjetni navodima podnositelja iznesenima u žalbi Vrhovnom sudu, proizlazi da podnositelj osporava zakonsku osnovu na temelju koje mu je određen pritvor i temeljem koje se nalazi u pritvoru, a koja u konkretnom slučaju nije bila predmet ispitivanja osporenih rješenja. Zakonska osnova na temelju koje je određen pritvor, te utvrđenje postoje li još uvijek zakonski uvjeti za egzistiranje pritvora, prema odredbi članka 107. stavka 2. ZKP-a u nadležnosti je vijeća iz članka 18. stavka 3., odnosno članka 20. stavka 2. tog Zakona, koje svaka dva mjeseca ispituje postoje li zakonski uvjeti za pritvor...”

Međutim, u konkretnom slučaju, osporenim rješenjima ne razmatra se utemeljenost zakonske osnove temeljem koje se podnositelj nalazi u pritvoru, već se samo utvrđuje postojanje zakonskih pretpostavki za produljenje ukupnog roka trajanja pritvora....“

79. Dana 17. ožujka 2010. Vrhovni sud odbio je podnositeljevu žalbu protiv odluke Županijskog suda u Splitu od 12. veljače 2010. godine zbog toga što su još uvijek postojali isti razlozi koji su zahtijevali podnositeljev pritvor temeljem članka 102. stavka 1. točke 3. i 4. Zakona o kaznenom postupku. Također je utvrdio da nije bilo povrijeđeno načelo razmjernosti i da nije bilo osnova za zamjenu pritvora nekom drugom preventivnom mjerom.

80. Točno neutvrđenog dana 2010. godine podnositelj je podnio ustavnu tužbu Ustavnom sudu protiv navedene odluke Vrhovnog suda, ponovno prigovorivši produljenju svog pritvora i uvjetima pritvora.

81. Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Splitu ponovno je produljilo podnositeljev pritvor 17. svibnja 2010. godine temeljem članka 102. stavka 1. (3) i (4.) Zakona o kaznenom postupku, ponavljajući svoje prethodne tvrdnje.

82. Dana 22. svibnja 2010. godine istekao je najdulji zakonski rok podnositeljevog produljenog pritvora i podnositelj je pušten na slobodu.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

83. Mjerodavni dio Kaznenog zakona („Narodne novine“, br. 110/1997, 27/1998, 129/2000, 51/2001, 105/2004, 84/2005) propisuje:

Zlouporaba opojnih droga

Članak 173.

"...(2) Tko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju, ili radi prodaje kupuje, drži ili prenosi, ili posreduje u prodaji ili kupnji, ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet stvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinilo više osoba koje su se udružile radi činjenja tih djela, ili je počinitelj toga kaznenog djela organizirao mrežu preprodavatelja ili posrednika, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine, ili kaznom dugotrajnog zatvora.

84. Mjerodavne odredbe Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, br. 110/1997, 27/1998, 58/1999, 112/1999, 58/2002, 143/2002 i 62/2003) glasi kako slijedi:

Mjere opreza

Članak 90.

"(1) U slučaju kad postoje okolnosti iz članka 102. ovoga Zakona zbog kojih je moguće odrediti pritvor, sud će, ako se ista svrha može ostvariti i nekom od mjera opreza propisanih ovim člankom, obrazloženim rješenjem naložiti okrivljeniku provođenje jedne ili više mjera. ..

(2) Mjere opreza jesu:

- 1) zabrana napuštanja boravišta,
- 2) zabrana posjećivanja određenog mjesta ili područja,
- 3) obveza okrivljenika da se povremeno javlja određenoj osobi ili državnom tijelu,
- 4) zabrana približavanja određenoj osobi i zabrana uspostavljanja ili održavanja veze s određenom osobom,
- 5) zabrana poduzimanja određene poslovne aktivnosti,
- 5) zabrana poduzimanja određene poslovne aktivnosti,
- 7) privremeno oduzimanje dozvole za upravljanje motornim vozilom.
8. Općenite odredbe o pritvoru

Članak 101.

"(1) Pritvor može biti određen samo ako se ista svrha ne može ostvariti drugom mjerom.

(2) Čim prestanu razlozi zbog kojih je pritvor određen, pritvor se mora ukinuti i pritvorenika pustiti na slobodu.

(3) Pri odlučivanju o pritvoru, posebno o njegovu trajanju, vodit će se računa o razmjeru između težine počinjenoga kaznenog djela, kazne koja se, prema podacima kojima raspolaže sud, može očekivati u postupku i potrebe određivanja i trajanja pritvora.

(4) Sudbena tijela pred kojima se vodi postupak postupat će u predmetima u kojima je određen pritvor posebno žurno, te po službenoj dužnosti paziti jesu li prestali razlozi i zakonski uvjeti za pritvor i u tom slučaju ga odmah ukinuti."

9. Osnove za određivanje pritvora

Članak 102.

"(1) Ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila kazneno djelo, pritvor se protiv te osobe može odrediti:

1) ako postoje okolnosti koje upućuju na opasnost da će pobjeći (krije se, ne može se utvrditi njezina istovjetnost i dr.),

2. ako postoji osnovana sumnja da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili krivotvoriti dokaze ili tragove važne za kazneni postupak ili da će ometati kazneni postupak utjecajem na svjedoke, sudionike ili prikrivače,

3 ako osobite okolnosti opravdavaju bojazan da će ponoviti kazneno djelo;

4. ako su u pitanju kaznena djela: ubojstva, razbojništva, silovanja, terorizma, otmice, zlouporabe opojnih droga, iznude ili kojeg drugog kaznenog djela za koje je propisana kazna zatvora od dvanaest godina ili teža kazna, ili ako je to neophodno zbog posebno teških okolnosti djela."

Članak 109.

(1) Do donošenja presude suda prvog stupnja pritvor može trajati najdulje:

1. šest mjeseci ako se za kazneno djelo može izreći kazna zatvora do tri godine,

2. godinu dana ako se za kazneno djelo može izreći kazna zatvora do pet godina,

3. godinu i šest mjeseci* ako se za kazneno djelo može izreći kazna zatvora do osam godina,

4. dvije godine ako se za kazneno djelo može izreći kazna zatvora preko osam godina,

5. tri godine ako se za kazneno djelo može izreći kazna dugotrajnog zatvora.

Žalba protiv rješenja o određivanju, ukidanju ili produljenju pritvora

Članak 110.

(1) Žalbu protiv rješenja kojim se određuje, produljuje ili ukida pritvor mogu podnijeti okrivljenik, njegov branitelj i državni odvjetnik...

Članak 204.

"(1) Ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci, istražni sudac dužan je izvijestiti predsjednika suda o razlozima zbog kojih istraga nije završena.

(2) Predsjednik će suda prema potrebi poduzeti mjere da se istraga završi."

85. Mjerodavna odredba Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (dalje: ZUSKOK), „Narodne novine“, br. 88/2001, 12/2002, 33/2005, 48/2005, 76/2007) propisuje kako slijedi:

Članak 28.

"(1) Rok zadržavanja osumnjičenika iz članka 98. Zakona o kaznenom postupku produljuje se na 48 sati.

(2) Sveukupni rok trajanja pritvora u prethodnom postupku, ako je istraga produljena (članak 204. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku) može iznositi dvanaest mjeseci.

(3) Ako je u istrazi pritvor produljen prema odredbi prethodnoga stavka 2, sveukupni rok trajanja pritvora iz članka 109. Zakona o kaznenom postupku produžuje se za šest mjeseci."

PRAVO**I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 5. STAVKA 1. KONVENCIJE**

86. Podnositelj prigovara da je nakon 20. studenog 2009. godine, kad je istekao najdulji zakonski rok, njegov pritvor bio nezakonit. Poziva se na članak 5. stavak 1. Konvencije koji, u mjerodavnom dijelu glasi kako slijedi:

"1. Svatko ima pravo na slobodu i sigurnost osobe'. Nitko se ne smije lišiti slobode, osim u sljedećim slučajevima i u postupku propisanom zakonom:

c) ako je zakonito uhićen ili pritvoren radi dovođenja nadležnoj sudbenoj vlasti kad postoji osnovana sumnja da je počinio kazneno djelo ili kad je razumno vjerovati da je to nužno radi sprječavanja izvršenja kaznenog djela ili bijega nakon njegova počinjenja..."

A. Tvrdnje stranaka

87. Podnositelj tvrdi da njegov pritvor nakon 20. studenog 2009. godine kad je istekao najdulji zakonski rok propisan Zakonom o kaznenom postupku, nije bio zakonit u smislu članka 5., stavka 1. Konvencije. Tvrdi da je imao odvjetnika i da je bio svjestan mjerodavnog domaćeg prava koje je propisivalo mogućnost produljenja najduljeg roka pritvora, ali da domaći sudovi nisu nikada dali dovoljno argumenata zbog kojih bi se taj zakon trebao primijeniti.

88. Vlada tvrdi da je podnositeljev pritvor nakon 20. studenog 2009. godine bio u skladu s mjerodavnim domaćim pravom, i to člankom 28. ZUSKOK-a. Kad je podnositeljev pritvor produljivan, domaći su sudovi dali mjerodavne i dostatne razloge zbog kojih je trebalo primijeniti tu odredbu te su ispitali i osnove na kojima je podnositelj bio pritvoren. Štoviše, podnositelj je imao priliku žaliti se Vrhovnom sudu koji je propisno ispitao zakonitost nastavka njegovog pritvora i objasnio sve osnove na kojima se temeljio njegov pritvor.

B. Ocjena Suda

89. Sud ponavlja da članak 5. Konvencije jamči temeljno pravo na slobodu i sigurnost. To je pravo prema Konvenciji od prvenstvene važnosti u "demokratskom društvu" (vidi predmete *De Wilde, Ooms i Versyp protiv Belgije*, 18. lipnja 1971., stavak 65., Serija A br. 12 i *Winterwerp protiv Nizozemske*, 24. listopada 1979., stavak 37., Serija A br. 33). Ključna mu je svrha spriječiti proizvoljna ili neopravdana lišenja slobode (vidi *McKay protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [VV], br. 543/03, stavak 30., ECHR 2006-X i *Ladent protiv Poljske*, br. 11036/03, stavak 45., 18. ožujka 2008.).

90. Svi imaju pravo na zaštitu toga prava, tj. da ne budu lišeni ili da ne budu i dalje lišeni slobode (vidi predmet *Weeks protiv Ujedinjene Kraljevine*, 2. ožujka 1987., stavak 40., Serija A br. 114), osim u skladu s uvjetima navedenim u stavku 1. članka 5. Popis je iznimaka naveden u članku 5. stavku 1. iscrpan te je samo usko tumačenje tih iznimaka spojivo s ciljem te odredbe, odnosno s osiguranjem da nitko ne bude proizvoljno lišen slobode (vidi predmete *Amuur protiv Francuske*, 25. lipnja 1996., stavak 42., *Izvješća o presudama i odlukama* 1996-III; *Labita protiv Italije* [VV], br. 26772/95, stavak 170., ECHR 2000-IV i *Assanidze protiv Gruzije* [VV], br. 71503/01, stavak 170., ECHR 2004-II).

91. Sud ponavlja da izraz "zakonito" i "u skladu sa zakonom propisanim postupkom" iz članka 5. stavka 1. u stvari upućuje natrag na nacionalno pravo te u sebi nosi obvezu postupanja u skladu s njegovim materijalnim i postupovnim pravilima. Iako je u prvome redu zadaća domaćih vlasti, i to sudova, tumačiti i primjenjivati domaće pravo, nepoštovanje domaćeg prava povlači za sobom povredu Konvencije na temelju članka 5., stavka 1., te Sud može i treba preispitati je li bilo poštovano to pravo (vidi između mnogo drugih izvora, predmet *Benham protiv Ujedinjene Kraljevine*, 10. lipnja 1996., stavak 41., *Izvješća* 1996-III i naprijed citirani predmet *Assanidze* stavak 171.).

92. Ovime se prvenstveno zahtijeva da svako uhićenje ili pritvor ima pravnu osnovu u domaćem pravu, ali se to odnosi i na kvalitetu prava, za koje se zahtijeva da bude spojivo s vladavinom prava, pojmom sadržanim u svim člancima Konvencije (vidi *Stafford protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, [VV], br. 46295/99 stavak 63., ECHR 2002 - IV i *Kafkaris protiv Cipra*, [VV], br. 21906/04, stavak 116., ECHR 2008). „Kvaliteta prava“ u tom smislu podrazumijeva da kad nacionalno pravo dopušta lišenje slobode, ono mora biti dovoljno pristupačno, precizno i predvidljivo u svojoj primjeni kako bi se izbjegao svaki rizik proizvoljnosti (vidi naprijed citirani predmet *Amuur*, stavak 50., *Nasrullojev protiv Rusije*, br. 656/06, stavak 71., 11. listopada 2007. i *Mooren protiv Njemačke* [VV], br. 11364/03, stavak 76., 9. srpnja 2009.). Standard "zakonitosti" koji je postavila Konvencija tako zahtijeva da sve pravo bude dovoljno precizno kako bi omogućilo nekoj osobi - u slučaju potrebe i dajući joj ujedno i odgovarajući savjet - da predvidi, u mjeri koja je u danim okolnostima razumna, posljedice koje

neko djelovanje može povući za sobom (vidi predmete *Steel i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 23. rujna 1998., stavak 54., *Izvjешća* 1998-VII i *Baranowski protiv Poljske*, br. 28358/95, stavak 52., ECHR 2000-III).

93. Poštovanje nacionalnog prava nije međutim dostatno: članak 5., stavak 1. uz to zahtijeva da svako lišenje slobode bude u skladu sa svrhom zaštite pojedinca od proizvoljnosti (vidi, između mnogih drugih izvora prava, naprijed citirane predmete *Winterwerp*, stavak 37., *Amuur*, stavak 50. i *Witold Litwa protiv Poljske*, br. 26629/95, stavak 78., ECHR 2000-III). Temeljno je načelo da niti jedan pritvor koji je proizvoljan ne može biti spojiv sa člankom 5., stavkom 1. te da se pojam "proizvoljnosti" iz članka 5., stavka 1. proteže dalje od samog nepoštovanja nacionalnog prava, tako da lišenje slobode može biti zakonito u smislu domaćeg prava ali i dalje proizvoljno te tako protivno Konvenciji (vidi predmet *Saadi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [VV], br. 13229/03, stavak 67., ECHR 2008).

94. Sud bilježi da članak 109. Zakona o kaznenom postupku propisuje najdulje trajanje pritvora koje je dozvoljeno prije nego što osuđujuća odluka postane pravomoćna i ovršiva. Stavak 1. posebno propisuje najdulje razdoblje trajanja pritvora prije donošenja prvostupanjske presude, a to je u ovome predmetu tri godine.

95. Temeljem članka 204., stavka 1. Zakona o kaznenom postupku istraga treba biti dovršena u roku od šest mjeseci. Međutim, moguće je to razdoblje produljiti u odnosu na kaznena djela obuhvaćena ZUSKOK-om za daljnjih šest mjeseci.

96. Kad je u takvim predmetima istraga produljena, članak 28. ZUSKOK-a dopušta da inače najdulji zakonski rok pritvora iz članka 109. Zakona o kaznenom postupku, bude produljen za daljnjih šest mjeseci. U ovome predmetu to znači da je najdulje razdoblje trajanja pritvora dopušteno prije pravomoćnosti i ovršivosti presude bilo tri godine i šest mjeseci.

97. Sud smatra kako je izričaj članka 28. ZUSKOK-a bio dovoljno jasan i precizan da je dopustio podnositelju predvidjeti situacije u kojima mu je pritvor mogao biti produljen i preko općeg najduljeg zakonskog roka za pritvor iz članka 109., stavka 1. Zakona o kaznenom postupku.

98. Sud bilježi da je podnositelj uhićen 22. studenog 2006. godine i da bi opći najdulji rok njegovog pritvora iz članka 109., stavka 1. Zakona o kaznenom postupku stoga istekao 22. studenog 2009. godine.

99. Međutim, u podnositeljevom predmetu, koji se odnosi na kaznena djela obuhvaćena ZUSKOK-om, istraga je pokrenuta 24. studenog 2006. godine i stoga je trebala biti dovršena do 24. svibnja 2007. godine. Dana 15. svibnja 2007. godine te potom 15. lipnja, 8. kolovoza i 5. listopada 2007. godine istražni je sudac utvrdio da nisu pribavljeni svi potrebni dokazi te je zahtijevao proširenje istrage od predsjednika Županijskog suda u Splitu. Taj je zahtjev bio prihvaćen i istraga je bila produljena četiri puta. Optužnica je podnesena raspravnom sudu dana 15. studenog 2007. godine.

Sud bilježi da je produljenjem istrage i podnositeljev pritvor također produljen, te da je podnositelj ostao u pritvoru tijekom cijele istrage.

100. Stoga je, kad je istraga produljena temeljem ZUSKOK-a, opći najdulji rok za podnositeljev pritvor temeljem članka 109. stavka 1. Zakona o kaznenom postupku, 20. studenog 2009. godine također je bio produljen za daljnjih šest mjeseci temeljem članka 28. ZUSKOK-a.

101. Sud smatra da je Županijski sud u Splitu, kad je produljio podnositeljev pritvor preko općeg najduljeg roka, dostatno obrazložio osnove za primjenu članka 28. ZUSKOK-a (vidi stavak 72.), te da je takvo produljenje najduljeg razdoblja podnositeljevog pritvora za daljnjih šest mjeseci bilo u svakom pogledu u skladu s mjerodavnim domaćim pravom.

102. Slijedi da je ovaj prigovor očigledno neosnovan i da ga treba odbiti u skladu s člankom 35. stavcima 3.(a) i 4. Konvencije.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 5. STAVKA 3. KONVENCIJE

103. Podnositelj prigovara duljini svog pritvora i posebno obrazloženju koje su dali nacionalni sudovi kad su produljivali njegov pritvor koje nije bilo mjerodavno i dostatno. Poziva se na članak 5. stavak 3. Konvencije koji, u mjerodavnom dijelu glasi kako slijedi:

"3. Svatko uhićen ili pritvoren u uvjetima predviđenim stavkom 1.c) ovoga članka... ima pravo u razumnom roku biti suđen ili pušten na slobodu do suđenja. Puštanje na slobodu može se uvjetovati davanjem jamstva da će ta osoba pristupiti suđenju."

A. Dopuštenost

1. Tvrđnje stranaka

104. Vlada tvrdi da podnositelj nije uložio žalbe protiv odluka kojima mu je produljen pritvor dana 20. veljače 2007. i 17. svibnja 2010. godine. Glede ostalih odluka domaćih sudova kojima mu je produljivan pritvor, Vlada tvrdi da podnositelj u svojim ustavnim tužbama nije iznio prigovore koje sada ističe pred Sudom. Umjesto toga, on je svoje ustavne tužbe podnio kao izvanredne pravne lijekove protiv odluka Vrhovnog suda, iako je Ustavni sud u svojoj sudskoj praksi jasno rekao da on nije sud trećeg stupnja.

105. Podnositelj pobija to stajalište, tvrdeći da je pravilno iscrpio sva dostupna domaća pravna sredstva.

2. Ocjena Suda

106. Sud ponavlja kako temeljem članka 35. stavka 1. Konvencije može rješavati neku stvar tek nakon što su iscrpljena sva domaća pravna sredstva. Svrha je pravila koje se odnosi na iscrpljenje domaćih pravnih sredstava da se državama ugovornicama da prilika spriječiti ili ispraviti povrede za koje

se navodi da su ih počinile, prije nego se ti navodi podnesu njemu (vidi, između mnogih drugih izvora prava, predmet *Selmouni protiv Francuske* [VV], br. 25803/94, stavak 74., ECHR 1999-IV). Obveza iscrpljenja domaćih pravnih sredstava traži da se podnositelj na uobičajen način posluži pravnim sredstvima koja su djelotvorna, dostatna i dostupna u odnosu na svoje prigovore prema Konvenciji.

107. Glede navodnih povreda članka 5. stavka 3. Konvencije, Sud je već presudio da ako osoba navede povredu ove odredbe zbog duljine svog pritvora u okolnostima kao što su ove u ovom predmetu, ona prigovara trajnoj situaciji koju treba razmotriti u cjelini, a ne dijeliti na odvojena razdoblja (vidi *Popov i Vorobyev protiv Rusije*, br. 1606/02, stavak 71., 23. travnja 2009.). U tom pogledu Sud smatra da se, ako je podnositelj domaće vlasti dovoljno upoznao sa svojom situacijom i dao im priliku za ocjenu je li njegov pritvor spojiv s njegovim konvencijskim pravom na suđenje u razumnom roku ili puštanje na slobodu tijekom suđenja, ne može presuditi da podnositelj nije ispunio svoju obvezu iscrpljenja domaćih pravnih sredstava (vidi naprijed citirani predmet *Popov i Vorobyev*, stavak 71. i *Šuput protiv Hrvatske*, br. 49905/07, stavak 86., 31. svibnja 2011.).

108. Sud bilježi kako je u ovome predmetu podnositeljev pritvor bio određen temeljem članka 102. stavka 1. (3.) i (4.) Zakona o kaznenom postupku (zbog bojazni od ponavljanja djela i težine optužbi) i na istim je osnovama produljivan jedanaest puta tijekom istrage i dvanaest puta u fazi glavne rasprave.

109. Sud nadalje bilježi da je tijekom razdoblja pritvora podnositelj uložio dvadeset tri žalbe domaćim sudovima i uz to je podnio četiri ustavne tužbe Ustavnom sudu prigovarajući, *inter alia*, da je njegov pritvor nezakonit, te posebno ističući da nije bilo mjerodavne i dostatne osnove za nastavak njegovog pritvora i da je on trajao prekomjerno dugo.

110. S obzirom na takvu pozadinu, Sud smatra da je podnositelj domaćim vlastima dao odgovarajuću priliku za ocjenu je li njegov pritvor bio zakonit, je li se temeljio na mjerodavnim i dostatnim osnovama i je li njegova duljina bila prekomjerna. Sud stoga zaključuje kako je podnositelj ispunio svoju obvezu da iscrpi domaća pravna sredstva i kako prigovor Vlade treba odbiti.

111. Sud primjećuje da ovaj dio zahtjeva nije očito neosnovan u smislu članka 35. stavka 3.(a) Konvencije. Primjećuje i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da je dopušten.

B. Osnovanost

1. Tvrđnje stranaka

112. Podnositelj tvrdi da mu je pritvor produljivan tijekom cijelog postupka bez mjerodavne i dostatne osnove. Tvrdi da se njegov pritvor s osnove težine optužbi temeljio samo na apstraktnom ispitivanju optužbi

podnesenih protiv njega. Glede bojazni da bi ponovio djelo, ističe kako domaći sudovi nisu uopće razmotrili činjenicu da je imao stalno zaposlenje i da nije bio ovisnik o drogi nego da je drogu uzimao samo kratko vrijeme. Po njegovom su mišljenju precijenili činjenicu da je bio prethodno osuđen jer se njegova osuda odnosila samo na posjedovanje droge za osobnu upotrebu, što nije usporedivo s optužbom u ovom predmetu. Naposljetku, tvrdi da domaće vlasti nisu nikada ispitale mogućnost zamjene njegovog pritvora s preventivnim mjerama, nego su samo zabilježile da za to nije bilo osnove.

113. Vlada, ponavljajući razloge koje su naveli nacionalni sudovi, tvrdi da su osnove za podnositeljev pritvor bile mjerodavne i dostatne tijekom cijelog njegovog pritvora. Prema mišljenju Vlade, optužbe protiv podnositelja predstavljale su osobito teške okolnosti koje su opravdavale podnositeljev pritvor tijekom cijelog postupka. Također ističu da je postojala razumna bojazan od ponavljanja djela, budući da je podnositelj bio nezaposlen i da je već bio prethodno osuđivan za djelo zloporabe droge. Naposljetku, Vlada tvrdi kako osnove za podnositeljev pritvor nikada nisu bile uzete *in abstracto*, već su domaći sudovi za njega uvijek davali jasno, precizno, odgovarajuće i valjano obrazloženje.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

114. Sud ponavlja da se prema njegovoj stalnoj sudskoj praksi pitanje je li razdoblje pritvora razumno ne može ocjenjivati *in abstracto*. Razumnost nastavka pritvora okrivljenika treba ocjenjivati u svakom predmetu. Nastavak pritvora može biti opravdan samo ako postoje konkretne naznake istinskog zahtjeva javnog interesa koji, ne dovodeći u pitanje predmnjevu nevinosti, preteže nad pravilom o poštovanju pojedinačne slobode (vidi, između mnogih drugih izvora prava, predmet *W. protiv Švicarske*, 26. siječnja 1993., stavak 30., Serija A br. 254-A i *Kudła protiv Poljske* [VV], br. 30210/96, stavak 110., ECHR 2000-XI).

115. Predmnjeva govori u prilog puštanju na slobodu. Kao što je Sud dosljedno presuđivao, drugi dio članka 5., stavka 3. ne dopušta sudskim vlastima odabir između suđenja okrivljeniku u razumnom roku i odobravanja njegovog uvjetnog puštanja na slobodu za vrijeme suđenja. Dok ne bude osuđen, okrivljenik se mora smatrati nevinim, a svrha odredbe koju se razmatra je u biti zahtjev da on bude uvjetno pušten na slobodu nakon što nastavak njegovog pritvora prestane biti razuman (vidi *Vlasov protiv Rusije*, br. 78146/01, stavak 104., 12. lipnja 2008., s daljnjim upućivanjima).

116. U prvom je redu na nacionalnim sudskim vlastima da se pobrinu da u danom predmetu pritvor okrivljenika ne premaši razumni rok. One u tu svrhu moraju ispitati sve dokaze koji govore za ili protiv postojanja

istinskog zahtjeva javnog interesa koji opravdava, uz dužno poštovanje načela predmnjeve nevinosti, odstupanje od pravila poštovanja pojedinačne slobode te ih trebaju navesti u svojim odlukama kojima odbijaju zahtjeve za puštanje na slobodu. Sud je pozvan odlučiti je li došlo do povrede članka 5. stavka 3. Konvencije u biti na osnovi obrazloženja danih u tim odlukama i činjenica koje podnositelj navede u svojim žalbama (vidi predmet *Labita protiv Italije* [VV], br. 26772/95, stavak 152., ECHR 2000- IV).

117. Tvrdnje za i protiv puštanja na slobodu ne smiju biti "općenite i apstraktne" (vidi predmet *Smirnova protiv Rusije*, br. 46133/99 i 48183/99, stavak 63., ECHR 2003-IX). Kad zakon predviđa predmnjevu u odnosu na čimbenike mjerodavne za osnovu nastavka pritvora, treba uvjerljivo dokazati postojanje konkretnih činjenica koje pretežu nad pravilom da se poštuje pojedinačna sloboda (vidi naprijed citirani predmet *Ilijkov*, stavak 84. *in fine*, 26. srpnja 2001.).

118. Postojanost osnovane sumnje da je uhićena osoba počinila djelo uvjet je *sine qua non* zakonitosti nastavka pritvora, ali nakon određenog proteka vremena ona više nije dovoljna. Sud u takvim predmetima mora utvrditi opravdavaju li ostale osnove koje su navele sudbene vlasti nastavak lišenja slobode. Kad su te osnove "mjerodavne" i "dovoljne", Sud mora utvrditi i jesu li nadležne domaće vlasti pokazale "posebnu revnost" u vođenju postupka (vidi predmet *Contrada protiv Italije*, 24. kolovoza 1998., stavak 54., *Izvjješća* 1998-V; *I.A. protiv Francuske*, 23. rujna 1998., stavak 102., *Izvjješća* 1998-VII; *Toth protiv Austrije*, 12. prosinca 1991., stavak 67., Serija A br. 224 i *B. protiv Austrije*, 28. ožujka 1990., stavak 42., Serija A no. 175).

(b) Primjena ovih načela na ovaj predmet

119. Glede razdoblja koje treba uzeti u obzir u ovome predmetu, Sud ponavlja da prema njegovoj dobro utvrđenoj sudskoj praksi, kod utvrđivanja duljine pritvora temeljem članka 5. stavka 3. Konvencije, razdoblje koje treba razmotriti počinje na dan kad je okrivljenik stavljen u pritvor i završava na dan kad je pušten (vidi, na primjer, *Fešar protiv Češke Republike*, br. 76576/01, stavak 44., 13. studenog 2008.)

120. Slijedi da je razdoblje podnositeljevog pritvora koje treba razmotriti započelo 22. studenog 2006. godine, dana kad je uhićen, a završilo 22. svibnja 2010. godine kad je podnositelj bio pušten na slobodu, što ukupno iznosi tri godine i šest mjeseci.

121. Sud na početku bilježi da je nepropisna duljina podnositeljevog pritvora (više od tri godine) stvar koja jako zabrinjava. Nacionalne vlasti moraju iznijeti razloge koji imaju veliku težinu da bi podnositelja držale u pritvoru tako dugo vremena (vidi predmet *Tsarenko protiv Rusije*, br. 5235/09, stavak 68., 3. ožujak 2011.).

122. Sud bilježi da je podnositelj u ovome predmetu bio pritvoren po dvije različite osnove: (1) bojazan od ponavljanja djela i (2) težina optužbi.

123. Glede bojazni da će ponoviti djelo domaće su se vlasti pozvale na činjenicu da je podnositelj već bio osuđen za zloporabu droge, da je konzumirao drogu i da je bio optužen za sudjelovanje u zločinačkoj skupini organiziranoj radi nabave i prodaje heroina. Uz to su se domaći sudovi tijekom istrage pozvali na činjenicu da podnositelj nije imao redoviti izvor prihoda.

124. Glede ovog posljednjeg, Sud međutim bilježi da je odmah nakon uhićenja i pritvaranja, podnositelj dostavio domaćim vlastima ugovor o radu na neodređeno vrijeme te je tijekom cijele istrage tvrdio da je zaposlen i da ima stalni izvor prihoda. Štoviše, podnositelj je u fazi glavne rasprave dostavio izjavu svog poslodavca koji je potvrdio da je još uvijek stalno zaposlen.

125. Sud stoga mora zaključiti da su domaće vlasti tijekom gotovo godine dana podnositeljevog pritvora za vrijeme faze istrage u postupku, propustile ocijeniti mjerodavne dokaze koji se odnose na podnositeljevo zaposlenje. Posljedično su nastavile produljivati njegov pritvor proizvoljno se pozivajući na tvrdnju da nema nikakav stalan izvor prihoda, koristeći iste stereotipne fraze, a u nekim slučajevima čak i identičan izričaj. Sud u tom pogledu ponavlja kako je utvrdio povredu članka 5., stavka 3. Konvencije u mnogim drugim predmetima u kojima su domaće vlasti koristile stereotipne formule bez rješavanja konkretnih činjenica predmeta (vidi naprijed citirani predmet *Tsarenko*, stavak 70. i u njemu citirane predmete).

126. Glede podnositeljeve prethodne osude za zloporabu droge kao razloga koji opravdava pritvor s osnova bojazni da bi ponovio djelo, Sud smatra da su domaće vlasti imale obvezu ocijeniti jesu li prethodne činjenice i optužbe, prema naravi ili stupnju težine, usporedive s optužbama u postupku u tijeku (vidi predmete *Popkov protiv Rusije*, br. 32327/06, stavak 60., 15. svibnja 2008. i *Romanova protiv Rusije*, br. 23215/02, stavak 130., 11. listopada 2011.).

127. U tom pogledu Sud bilježi kako su domaće vlasti utvrdile kako je podnositelj bio osuđen za zloporabu droge, ali nikada nisu išle dalje od tih nalaza. Nikada nisu ocijenile činjenice prethodnih optužbi i nikada nisu usporedile narav i stupanj težine prethodne osude s optužbama u ovome predmetu. Nikada nisu ni odgovorile na podnositeljeve tvrdnje da se prethodna osuda odnosila samo na posjedovanje malih količina droge za osobnu upotrebu što nije usporedivo niti s naravi niti sa stupnjem težine optužbi sudjelovanja u organiziranoj opskrbi heroinom (vidi *mutatis mutandis* predmet *Constantin and Stoian protiv Rumunjske*, br. 23782/06 i 46629/06, stavak 55., 29. rujna 2009.).

128. Domaći su se sudovi također pozvali na činjenicu da podnositelj konzumira drogu, kad su opravdavali pritvor s osnove bojazni od ponavljanja djela. Sud međutim bilježi kako je u nalazu i mišljenju psihologa pribavljenom tijekom istrage navedeno da je podnositelj koristio drogu samo tijekom kratkog razdoblja te da nije razvio ovisnost. Sud u

takvim okolnostima ne smatra da bi prethodno razdoblje podnositeljevog konzumiranja droge bilo dovoljno da opravda bojazan da će podnositelj ponoviti djelo, posebno imajući na umu da je bio u pritvoru tijekom duljeg vremena (vidi predmet *Shenoyev protiv Rusije*, br. 2563/06, stavak 51., 10. lipnja 2010.).

129. Glede pozivanja domaćih sudova na težinu optužbi kad su produljivali podnositeljev pritvor, Sud ponavlja da je puno puta presuđivao kako ovaj razlog sam za sebe ne može poslužiti za opravdanje dugih razdoblja pritvora (vidi, između mnogih drugih izvora, predmete *Ilijkov protiv Bugarske*, br. 33977/96, stavci 80.-81., 26. srpnja 2001.; *Michta protiv Poljske*, br. 13425/02, stavak 49., 4. svibnja 2006. i *Gulyayeva protiv Rusije*, br. 67413/01, stavak 186., 1. travnja 2010.). Sud također bilježi da ukupno trajanje podnositeljevog pritvora od tri godine i šest mjeseci odgovara zatvorskoj kazni koja mu je izrečena prvostupanjskom presudom, što ukazuje na činjenicu da su domaći sudovi propustili ocijeniti razmjernost težine konkretnih optužbi protiv podnositelja kao i razdoblje njegovog pritvora.

130. S obzirom na takvu pozadinu, Sud zaključuje, uzimajući u obzir i osobitu poteškoću u rješavanju predmeta koji se odnosi na organiziranu zločinačku skupinu, da osnove koje su dale domaće vladi nisu bile "dostatne" ni "mjerodavne" kako bi opravdale to što je podnositelj bio pritvoren tri i pol godine (vidi predmet *Celejewski protiv Poljske*, br. 17584/04, stavak 40., 4. svibnja 2006.).

131. Stoga je došlo do povrede članka 5. stavka 3. Konvencije.

III NAVODNA POVREDA ČLANKA 5., STAVKA 4. KONVENCIJE

132. Podnositelj prigovara da postupak kojim je nastojao pobijati zakonitost svoga pritvora nije bio u skladu s člankom 5. Konvencije. Sud smatra da se ovi prigovori trebaju ispitati temeljem članka 5, stavka 4. Konvencije koji glasi kako slijedi:

"Svatko tko je lišen slobode uhićenjem ili pritvaranjem ima pravo pokrenuti sudski postupak u kojem će se brzo odlučiti o zakonitosti njegova pritvaranja ili o njegovu puštanju na slobodu ako je pritvaranje bilo nezakonito".

A. Dopuštenost

133. Sud primjećuje da ovaj dio zahtjeva nije očito neosnovan u smislu članka 35., stavka 3.(a), Konvencije. Primjećuje i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da je dopušten.

B. Osnovanost

1. Tvrđnje stranaka

134. Podnositelj prigovara da je Ustavni sud odbio ispitati osnovanost njegovih prigovora koji se odnose na osnovu i duljinu njegovog pritvora zato što je u međuvremenu bila donesena nova odluka kojom mu je bio produljen pritvor. Također prigovara da su Vrhovni sud i Ustavni sud odbili ispitati njegove prigovore koji se odnose na postojanje konkretnih osnova za produljenje njegovog pritvora nakon 20. studenog 2009. godine, kad je istekao najdulji zakonski rok za njegov pritvor. Po njegovom ga je mišljenju ova praksa domaćih sudova lišila učinkovitog pravnog sredstva u odnosu na njegove prigovore o zakonitosti i osnovama za nastavak pritvora.

135. Vlada tvrdi da je domaći pravni sustav podnositelju osigurao učinkovit postupak za pobijanje osnova i trajanja njegovog pritvora. Ističu da je podnositelj mogao ulagati žalbe protiv odluka kojima mu je bio produljivan pritvor te da je žalbeni sud propisno razmotrio sve njegove tvrdnje. Po mišljenju Vlade, država je ispunila svoju obvezu iz članka 5., stavka 4. Konvencije, postavivši žalbeni postupak u kojemu su nadležni sudovi dali podrobna obrazloženja postupajući po svakoj podnositeljevoj žalbi. Također tvrde da, iako je podnositelj uložio ustavne tužbe u odnosu na odluke kojima mu je produljivan pritvor, nije postojalo nikakvo pravo iz Konvencije na ulaganje daljnjih pravnih sredstva protiv odluka kojima su mu nadležni sudovi određivali i produljivali pritvor. To je tim više tako u odnosu na ustavne tužbe, budući da je postupak pred Ustavnim sudom poseban postupak za zaštitu ljudskih prava u domaćem pravnom sustavu, a ne postupak za odlučivanje o izvanrednom pravnom lijeku, kako ga je doživio podnositelj.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

136. Sud ponavlja kako je svrha članka 5. stavka 4. uhićenim i pritvorenim osobama osigurati pravo na sudski nadzor nad zakonitošću mjere kojoj su time podvrgnute (vidi, *mutatis mutandis* naprijed citirani predmet, *De Wilde, Ooms and Versyp*, stavak 76. i *Ismoilov i ostali protiv Rusije*, br. 2947/06, stavak 145., 24. travnja 2008.). Pravno sredstvo mora biti dostupno za vrijeme dok je osoba u pritvoru, kako bi joj se omogućilo dobiti brzo sudsko preispitivanje zakonitosti pritvora, koje može dovesti, kad je to odgovarajuće, do njegovog puštanja na slobodu. Postojanje pravnog sredstva koje zahtijeva članak 5., stavak 4. mora biti dovoljno izvjesno, ne samo u teoriji nego i u praksi, bez čega neće imati dostupnost i učinkovitost koja se zahtijeva tom odredbom (vidi, *mutatis mutandis*, *Stoichkov protiv Bugarske*, br. 9808/02, stavak 66. *in fine*, 24. ožujka 2005. i *Vachev protiv Bugarske*, br. 42987/98, stavak 71., ECHR 2004-VIII).

137. Dostupnost nekog pravnog sredstva podrazumijeva, *inter alia*, da okolnosti koje su vlasti dobrovoljno stvorile moraju biti takve da podnositeljima pruže stvarnu mogućnost korištenja toga pravnog sredstva (vidi, *mutatis mutandis*, predmete *Čonka protiv Belgije*, br. 51564/99, stavci 46. i 55., ECHR 2002 -I).

(b) Primjena ovih načela na ovaj predmet

138. Sud bilježi kako je Ustavni sud utvrdio da je podnositeljeva ustavna tužba protiv odluka kojima mu je produljivan pritvor nedopuštena zato što je u međuvremenu bila donesena nova odluka kojom mu je bio produljen pritvor.

139. Sud je već u drugim hrvatskim predmetima ispitivao praksu Ustavnog suda kojom utvrđuje da je svaka ustavna tužba nedopuštena kada je u međuvremenu, prije nego on donese svoju odluku, donesena nova odluka kojom je produljen pritvor. U tom je pogledu Sud utvrdio povredu članka 5. stavka 4. Konvencije zbog toga što je propust Ustavnog suda da odluči o osnovanosti podnositeljevih ustavnih tužbi onemogućio pravilan i smislen rad sustava za preispitivanje njegovog pritvora, kako je propisano domaćim pravom. Odbacivši podnositeljeve ustavne tužbe kao nedopuštene samo zbog toga što je u međuvremenu bila donesena nova odluka kojom se produljuje pritvor, Ustavni sud nije zadovoljio zahtjev "da okolnosti koje vlasti dobrovoljno stvore moraju biti takve da podnositelju pruže stvarnu priliku iskoristiti to pravno sredstvo" (vidi predmete *Peša protiv Hrvatske*, br. 40523/08, stavak 126., 8. travnja 2010.; *Hađi protiv Hrvatske*, br. 42998/08, stavak 47., 1. srpnja 2010.; *Bernobić protiv Hrvatske*, br. 57180/09, stavak 93., 21. lipnja 2011. i *Šebalj protiv Hrvatske*, br. 4429/09, stavak 223., 28. lipnja 2011.).

140. Budući da okolnosti ovoga predmeta nisu ni u kom pogledu različite, Sud ne vidi nikakav razlog za odstupanje od svojih prethodnih nalaza.

141. Stoga je došlo do povrede članka 5. stavka 4. Konvencije zbog propusta Ustavnog suda da odluči o osnovanosti podnositeljevih ustavnih tužbi.

142. S obzirom na ove zaključke i nalaz povrede članka 5., stavka 3. Konvencije (vidi stavak 131.), Sud smatra da nema potrebe temeljem članka 5. stavka 4. Konvencije odvojeno ispitati podnositeljev prigovor koji se odnosi na navodno nepostojanje odgovora domaćih vlasti na njegove prigovore protiv odluka kojima mu je produljivan najdulji zakonski rok za pritvor.

IV. OSTALE NAVODNE POVREDE KONVENCIJE

143. Podnositelj prigovara temeljem članka 3. Konvencije uvjetima svoga pritvora. Također prigovara temeljem članka 6. stavka 2. Konvencije

da mu je u odlukama kojima mu je određivan i produljivan pritvor bilo povrijeđeno pravo da ga se smatra nevinim. Nadalje prigovara, temeljem članka 13. Konvencije, da nije imao nikakvo učinkovito pravno sredstvo u odnosu na svoje prigovore na temelju Konvencije. Naposljetku prigovara, temeljem članka 14. Konvencije, da je protiv njega izvršena diskriminacija u usporedbi s drugim okrivljenicima.

144. U svjetlu svih materijala koje posjeduje, te u mjeri u kojoj su stvari koje su predmet prigovora u njegovoj nadležnosti, Sud smatra da ovaj dio zahtjeva ne upućuje na postojanje bilo kakve povrede Konvencije. Slijedi da je nedopušten temeljem članka 35. stavka 3. kao očigledno neosnovan i da ga treba odbiti temeljem članka 35. stavka 4. Konvencije.

V. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

145. Članak 41. Konvencije propisuje:

"Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci."

146. Sud bilježi da podnositelj nije podnio nikakav zahtjev za pravednu naknadu i za naknadu troškova i izdataka kako je to propisano Pravilom 60. Poslovnika suda i kako je to zahtijevao Sud. Stoga Sud smatra da nije pozvan dosuditi mu bilo koji iznos s te osnove.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrdjuje* da su dopušteni prigovori temeljem članka 5. stavka 3. Konvencije koji se odnose na duljinu i obrazloženje podnositeljevog pritvora i prigovori temeljem članka 5. stavka 4. Konvencije koji se odnose na propust Ustavnog suda da odluči o osnovanosti podnositeljevih prigovora te navodno nepostojanje odgovora na podnositeljeve prigovore koji se odnose na osnovu za produljenje njegovog pritvora preko najduljeg zakonskog roka, a ostatak zahtjeva nedopušten;
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 5. stavka 3. Konvencije zbog nepostojanja mjerodavnog i dostatnog obrazloženja podnositeljevog pritvora i njegove duljine;
3. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 5. stavka 4. Konvencije zbog propusta Ustavnog suda da odluči o osnovanosti podnositeljevih prigovora;

4. Presuđuje da ne postoji zasebno pitanje koje treba ispitati temeljem članka 5., stavka 4. Konvencije, a koje se odnosi na prigovor o navodnom nepostojanju odgovora na podnositeljeve prigovore protiv osnove za produljenje najduljeg zakonskog roka njegovog pritvora.
5. Presuđuje da nije pozvan podnositelju dosuditi pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 6. studenog 2012. godine, u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

g. Søren Nielsen
tajnik

g. Anatoly Kovler
predsjednik

© Ured zastupnika RH pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana.